

Ma

Song Thao

Khi gia đình tôi theo đoàn người Hà Nội tản cư về các vùng quê, tôi mới 7 tuổi. Đầu tiên chúng tôi tới Sở Hạ rồi sau đó, để chắc ăn hơn, chúng tôi bỏ xa Hà Nội hơn nữa về làng Rùa. Trước khi tản cư, gia đình tôi sống tại làng Giáp Bát, ngoại thành Hà Nội, một làng vừa quê vừa tỉnh, tỉnh nhiều hơn quê. Từ Hà Nội, chỉ vừa qua khu Khâm Thiên là tới làng tôi. Vồn vện vài năm thơ dại tại làng, tôi cũng đã kịp có một con ma trong đầu.

Làng tôi hỏi đó ra sao, trường tiểu học tôi theo học nằm ở đâu, thầy dạy lớp vỡ lòng của tôi tên chi, đường làng quanh co ra sao, chúng không bám vào trí nhớ của tôi. Duy có cây hoa gạo tôi không bao giờ quên được. Đây là một cây cổ thụ, mùa hoa nở đỏ rực, ban ngày chúng tôi thường quanh quẩn nhặt những bông hoa rụng chơi nhiều trò con nít. Rễ cây chằng chịt với những ông bình vôi được dân làng vớt bừa chung quanh hợp với những tàng lá rậm rịt khiến gốc cây lúc nào cũng tối tăm như ôm cả một bí mật trong lòng. Một cái cây như vậy phải có ma. Khi tối trời, mỗi lần phải đi qua **cây hoa gạo** này, người nào cũng rảo bước như chạy trốn. Con ma nằm giữa khối âm u của cây hình dáng ra sao, mỗi người tả một cách. Có điều mọi người đều đồng ý đó là một khuôn mặt mờ mờ ảo ảo thấp thoáng sau giải voan trắng phất phơ theo gió.

Tôi không nhìn thấy ma nhưng trong đầu vẫn có con ma đó. Nhưng nhiều người lớn quả quyết đã tận mắt nhìn thấy con ma. Hình như chuyện thấy ma là một thành tích chỉ dành cho những người can đảm nên ai cũng muốn mọi người khâm phục họ có lá gan to. Còn họ có thấy thật không, ai mà kiểm chứng được. Vậy ma có thật không? Các nhà khoa học cố dùng kính hiển vi soi rọi vào chuyện ma quái này.

Trong thời gian bị tù cải tạo, ai cũng mong ngày trở về cùng gia đình. Trong tuyệt vọng khi chẳng có một giải đáp nào cho vấn đề sinh tử đó, chúng tôi bày ra chuyện mà khi còn là học sinh, hầu như ai cũng đã trải qua. Đó là chuyện cầu cơ. Trong một lần đi lao động, một anh đã đào được một mảnh ván mục mà anh tin là một mảnh của một cỗ quan tài chôn lâu ngày dưới đất. Buổi tối, khi trại đã tắt điện, chúng tôi đốt đèn cây hỏi người cõi âm chuyện chúng tôi đang nặng mang trên cõi trần. Chúng tôi lấy một tấm bìa cũ, vẽ một bảng chữ cái, chữ số và hai ô ghi “Có” và “Không”. Cứ hai người một, chúng tôi đặt tay lên miếng ván cây, thầm gọi hồn những người thân đã qua đời, hỏi chừng nào chúng tôi được về với gia đình.

Khi tôi cùng một anh bạn tù cùng dí ngón tay trên miếng ván, miếng ván chạy khi nhanh khi chậm trong khi chúng tôi không đẩy đưa chi cả. Khi đó, chúng tôi tin chính linh hồn người chết đã di chuyển miếng ván từ chữ này tới chữ khác. Có thực một âm hồn đã về mách bảo tin tức cho chúng tôi không? Chúng tôi tin là có nhưng các nhà khoa học không dễ tin như chúng tôi. Nhà khoa học người Anh chuyên về vật lý và hóa học Michael Faraday (1791-1867), người đã đặt nền móng cho kỹ thuật điện từ (electromagnetic) giải thích hiện tượng này. Theo ông, mảnh gỗ di chuyển là nhờ ở hiệu ứng vô thức, sức mạnh cơ bắp của những người chơi gây ra sự chuyển động, do họ kỳ vọng mảnh gỗ sẽ di chuyển. Chẳng có hồn ma nào ở đây cả.

Nhiều người quả quyết đã gặp ma, thậm chí tiếp xúc với ma. Họ “nở” cho oai vậy thôi. Những người có vẻ thật thà hơn thường cho biết họ nhìn thấy bóng người lướt qua tầm mắt rồi biến mất. Họ tin là đã gặp ma nhưng các nhà khoa học đã giải thích hiện tượng này. Tại Thụy Sĩ, họ tiến hành kích thích điện não vùng đỉnh thái dương trái của một bệnh nhân nữ mắc bệnh động kinh. Bệnh nhân cho biết thấy có bóng người ngồi phía sau bắt chước từng cử động của cô. Các nhà khoa học giải thích hiện tượng này. Do kích thích điện vùng não chịu trách nhiệm giúp con người xác định ý thức về bản thân, giúp nhận ra sự khác biệt giữa họ và người khác, dẫn đến việc tưởng tượng ra bóng người bắt chước trong đầu.

Có người cho là mình gặp ma khi tự nhiên thấy trong người lạnh toát. Họ tin con ma mang khí lạnh vô người họ. Ma cần năng lượng để hiện hình nên thu hút nhiệt lượng từ môi trường chung quanh để tạo ra điểm lạnh. Không đúng. Nếu lúc đó họ chịu khó nhích người, di chuyển sang bên trái hoặc phải vài bước, họ sẽ cảm thấy nhiệt độ trở lại bình thường. Khoa học gọi đây là "điểm lạnh". Các nhà khoa học tìm hiểu hiện tượng này và thấy thường không khí mát mẻ thổi vào căn nhà qua cửa sổ hoặc ống khói. Khi căn phòng bị khép kín, nếu có một khối không khí khô đi vào căn phòng ẩm ướt, khối không khí khô này bay dưới thấp, kết hợp với khối không khí ẩm ướt hơn bên trên trần nhà sẽ tạo ra một dòng khí xoáy đối lưu. Người đứng đúng chỗ đó có cảm giác lạnh.

Có người nghe thấy những âm thanh ma quái và cho rằng đó là tiếng gào thét của ma. Điều này cũng không đúng. Tai con người chỉ nghe được các âm thanh trong dải tần số từ 20 tới 20.000Hz. Âm thanh dưới 20 Hz được gọi là sóng hạ âm, con người... điếc đặc. Sóng hạ âm này được tạo thành từ các cơn bão, gió hoặc các thiết bị điện tử hay từ dạ dày của mình. Nó tạo ra một cảm giác sợ hãi, bất an. Khi sóng hạ âm dao động ở tần số 19 Hz, gần bằng tần số cử động nhãn cầu của mắt người thường là 20Hz, sẽ gây nên hiện tượng cộng hưởng làm cho chúng ta nhìn thấy hình ảnh âm không có thực. Khi chúng ta bước vào các tòa tháp cổ hay đền, chùa lúc có gió mạnh thổi vào các bức tường cũng tạo ra sóng hạ âm. Những người cư ngụ quanh các địa điểm này sẽ nghe thấy tiếng gió gào thét dọc các hành lang nghe như tiếng bước chân của ma trong đó.

Chúng ta có một trường hợp cụ thể. Một ngày trong năm 1980, kỹ sư người Anh tên Vic Tandy đang làm việc trong phòng thí nghiệm bỗng cảm thấy một cơn ớn lạnh ập đến. Ông cảm thấy hoang mang tột cùng, như ngày tận thế đang tới. Khi bình tĩnh lại, ông nhìn thấy một bóng ma màu xám bay ngang qua và biến mất trong nháy mắt. Ông là một người không tin chuyện ma quái dù thấy rõ ràng trước mắt. Ông tìm tòi kỹ trong phòng, thấy một chiếc quạt đang quay phát ra âm thanh với tần số 18,9 Hz. Tai ông không thể nghe được âm thanh từ quạt nhưng nhãn cầu của ông đã tạo ra những rung động mạnh ở tần số này khiến ông thấy có bóng màu xám vụt qua.

Con người có thể bị ảo giác do nhiễm khí độc CO. Trong một tạp chí chuyên về nhãn khoa xuất bản năm 1921, bác sĩ nhãn khoa William Wilmer có viết một bài kể về chuyện một gia đình sống trong ngôi nhà bị ma ám. Mọi người bị ám ảnh bởi những tiếng đóng cửa ồn ào, đồ đạc di chuyển lung tung, tiếng bước chân trong các phòng trống. Cây cối trong nhà chết dần chết mòn. Họ không biết là ống khói lò sưởi trong nhà bị nghẽn. Thay vì được tỏa ra ngoài nhà, khói lại bay ngược vào trong nhà. Cả gia đình bị nhiễm khí độc *carbon monoxide* (CO). Chất khí này không mùi, không màu nên khó phát hiện. Cả nhà bị mệt mỏi, buồn nôn, lú lẫn. Khi bị nhiễm độc khí CO, con người thường có ảo giác giống như nhìn thấy các bóng ma và hiện tượng ma quỷ.

Có một thời người ta đồn đại một số phòng trong tòa nhà Empire State cao 102 tầng nằm tại giao điểm của Đại Lộ 5 và đường 34 ở New York có ma ám. Một số sinh viên theo học kỹ thuật môi trường đã tới tìm hiểu. Họ tìm thấy nơi đây có nhiều bào tử nấm hơn bình thường. Các chuyên gia về nấm cho biết nấm mốc có thể gây ra những hiện tượng như lo lắng, trầm cảm, nặng hơn có thể làm rối loạn tâm thần dẫn đến ảo giác. Ma từ đó mà ra!

Từ những giải thích các hiện tượng khiến con người nghĩ rằng có ma kể trên, chúng ta có thể kết luận ma là một thứ không có thật. Nhưng ma vẫn ám ảnh con người. Năm 2005, viện thăm dò nổi tiếng Gallup đã làm một cuộc thăm dò đưa tới kết luận có tới 37% người Mỹ tin là có ma. Niềm tin của họ được một tên tuổi nặng ký tên Albert Einstein hỗ trợ. Theo nhà bác học nổi tiếng này, năng lượng không thể được tạo ra hay phá hủy mà chỉ chuyển hóa từ dạng này sang dạng khác. Vậy thì khi chúng ta chết đi, năng lượng của cơ thể chúng ta sẽ đi đâu? Liệu chúng bằng cách nào đó có biến thành ma hay không? Nghe thì có lý nhưng nếu nắm rõ vật lý cơ bản thì sự việc giản dị hơn nhiều. Sau khi một người qua đời thì năng lượng của họ đi theo con đường chuyển hóa năng lượng giống như của mọi sinh vật khác sau khi chết: chuyển vào môi trường. Năng lượng được giải phóng dưới dạng nhiệt và chuyển hóa vào các sinh vật ăn xác chết. Nếu thi thể được chôn cất thì giun, vi khuẩn hoặc cây cối sẽ hấp thụ chúng. Nếu điếu táng thì các loại chim hoặc thú vật hoang dã sẽ hấp thụ.

Ma là một thứ ám ảnh con người dễ sợ. Hàng chục ngàn người trên thế giới đã đi săn ma. Theo thống kê của nhà nghiên cứu Sharon Hill của trang mạng *Doubtful Newsblog* thì có khoảng 2 ngàn nhóm săn ma nghiệp dư

trên thế giới. Họ sử dụng những thiết bị khoa học cao như máy đo bức xạ Geiger, máy đo điện từ trường EMF, máy dò ion, camera hồng ngoại và micro siêu nhạy. Trang bị tận răng đi tìm ma như vậy nhưng chưa

Săn ma.

Có nhóm nào chứng minh được một cách khoa học về sự hiện diện của ma. Có chăng là ma chỉ hiện diện trong chuyện kể. Ai trong chúng ta không từng đã có lần rợn tóc gáy khi nghe kể chuyện ma. Thích nghe kể nhưng sợ vãi nước. Tuổi thơ của chúng ta hầu như ai cũng đã trải nghiệm chuyện vừa nghe vừa run nhưng vẫn thích nghe. Sao các nhà kể chuyện, thường là những người lớn trong gia đình, lại có nhiều chuyện ma đến như vậy? Người nghe là những tên bé bỏng chúng ta vừa nghe vừa rúc vào người ngồi bên hoặc chui vào trong chăn trong

mền, tai vẫn cứ vểnh lên như ăng ten của loài kiến. Đó là một cái thú đau thương không để gì bỏ qua. Niềm tin ma có thật được gieo vào đầu óc non nớt của mỗi đứa trẻ khi chúng chưa có ý thức, chưa có được lập luận sắc bén để bác bỏ nó. Khi niềm tin này được ấn định trong tiềm thức, nó sẽ trở thành một niềm tin chuyên chế và vô điều kiện. Đứa trẻ sẽ lớn lên với niềm tin đó. Niềm tin này sẽ chiếm lĩnh tâm trí của chúng khi chúng nghe thấy tiếng ván sàn kêu cọt két hoặc khi cảm thấy ớn lạnh trong người.

Năm 1990, các nhà tâm lý học tại Đại học Illinois đã làm một thí nghiệm. Họ tuyển dụng hai nhóm tình nguyện tới viếng Nhà Hát Quảng trường Lincoln, một địa điểm đã bị bỏ hoang trong hàng thế kỷ. Hướng dẫn viên của nhóm thứ nhất nói với nhóm đây là một nhà hát bị ma ám. Nhóm thứ hai có hướng dẫn viên không đề cập đến ma quỷ. Kết quả cho thấy nhóm thứ nhất cảm thấy sợ hãi và nhiều tưởng tượng tới những điều kỳ lạ hơn nhóm thứ hai. Ông Chris French, trưởng đơn vị Nghiên Cứu Tâm Lý Dị Thường của đại học London cho biết :

- Chúng ta có xu hướng như vậy bởi vì chúng ta là một sinh vật có trí liên tưởng mạnh mẽ.

Con người nắm bắt các tín hiệu bên ngoài qua mọi giác quan. Chúng ta học được cách cảnh giác cực độ để phát hiện và trốn thoát khỏi các mối đe dọa. Đôi khi hệ thống giác quan đó làm việc quá mức, vẽ ra những gì mà chúng ta không nhìn thấy, không có thật và thuyết phục chúng tin đó là thật. Cứ như vậy, những bóng ma bắt đầu được thêu dệt từ những tiếng ồn ngẫu nhiên hoặc những hình ảnh mờ ảo. Khoa học có một thuật ngữ cho hiện tượng này: *pareidolia*.

Nhưng các tổ sư dọa ma của chúng ta có vai vế hơn nhiều. Đó là các người làm văn học nghệ thuật. Các phim ma như *The Conjuring*, *Annabelle*, *The Nun* cho tới *The Ring* là những phim kinh dị vừa xem vừa run nhưng vẫn chong mắt lên màn hình. Chúng ta cũng khoái chí khi đọc các truyện ma của Bồ Tùng Linh. Thế hệ chúng tôi cũng khoái gặp ma trong *Vàng và Máu* và *Bên Đường Thiên Lô* của Thế Lữ, *Ai Hát Giữa Rừng Khuya* của Tchyà.

Ma như vậy là thứ bá láp nhưng vẫn tồn tại theo thời gian. Chỉ có một thứ ma thật hiện diện rõ ràng là ma-phẩm! Thứ ma này ít ông không rái sợ. Tôi không hiểu sao ông Nguyễn Ngọc Ngạn lại được mặc nhiên coi là Chủ tịch của Hội SoVo. Ông xứng đáng với địa vị này vì ông đã chơi một cú hồi mã thương ngoạn mục. Ông viết và đọc chuyện ma thiệt rùng rợn khiến cho các bậc nữ nhi sợ vãi linh hồn!

04/2026

Website: www.songthao.com

